

**DICTAMEN SOBRE LA SITUACIÓ DE
L'ÀREA DE FORMACIÓ I ORIENTACIÓ
LABORAL (FOL)**

Els principals objectius de l'Associació d'Ensenyants d'Economia i Empresa (eee) són:

- Promoure la difusió dels ensenyaments de l'àmbit econòmic i empresarial en l'ensenyament secundari i contribuir a la millora de la seva qualitat.
- Propiciar l'intercanvi d'opinions, informació i experiències a nivell nacional i internacional.
- Contribuir a l'actualització i promoció professional dels associats.

En aquesta línia i tenint en compte la situació actual d'evolució i possibles canvis en l'organització i disseny dels ensenyaments de formació professional, fent especial èmfasi en els següents punts:

- possibles canvis normatius, per part del MEC i Generalitat de Catalunya, en l'àmbit de la formació professional
- revisió del disseny curricular dels mòduls que integren l'Àrea de Formació i Orientació Laboral (FOL) per part del MEC i Generalitat de Catalunya, amb la corresponent creació de comissions a tal efecte
- la situació actual de l'àrea a nivell normatiu, organitzatiu i didàctic, i la seva particularitat com a àrea transversal (amb mòduls de política socioeducativa) presents en tots els cicles formatius

creiem que és d'interès reflexionar sobre els següents aspectes:

ASPECTES DIDÀCTICS - MÒDULS (CRÈDITS) A IMPARTIR

- 1- La situació actual dels **mòduls (crèdits)** que són part de l'**Àrea de FOL: FOL (Formació i Orientació Laboral)** en cicles formatius de grau mitjà (cfigm) i superior (cfigs), **RET (Relacions en l'equip de treball)** en cfigm, **RAT (Relacions en l'àmbit de treball)** en cfigs i **AGCE (Administració, gestió i comercialització en la petita empresa)** en cfigm i cfigs, impartits des d'una visió global d'àrea (no com a mòduls independents), garanteix a l'alumnat una formació cohesionada integrada per coneixements i habilitats necessaris per la seva adaptació al món del treball com a treballador format en competències transversals, generador d'autoocupació i no gens menys com a ciutadà informat i responsable. Pels motius anteriorment exposats **veiem imprescindible que l'àrea continuï vertebrant aquest conjunt de coneixements i habilitats** que complementen la dimensió professionalitzadora representada pels mòduls específics de les famílies professionals en qüestió.
- 2- Observem que la càrrega lectiva de **60 hores** (mínim) adjudicada al crèdit de **FOL** (Formació i Orientació Laboral) de **gs** (grau superior) **no és suficient** per impartir tots els continguts, ni per assolir els objectius terminals fixats, així proposem:
  - augmentar el nombre d'hores mínim a 90, ja que actualment el crèdit de FOL de gs i el de gm (grau mitjà) tenen el mateix mínim d'hores que és de 60, quan en el de gs hi consten els continguts afegits de "Principis d'economia" i "Economia i organització de l'empresa".
  - una altra opció seria la de considerar inclosos els continguts d'"Economia i organització de l'empresa" en el crèdit d'AGCE (Administració, gestió i comercialització en la petita empresa) continguts de fets, conceptes i sistemes conceptuals "L'empresa i

---

el procés de creació” i “Les fonts de finançament”. Aquesta opció té la manca de que no en tots els cicles formatius de grau superior s'imparteix AGCE.

- 3- Quant al fet de possibilitar que el crèdit **d'AGCE** sigui **assumible** per **l'alumnat** proposem un seguit d'opcions alternatives o complementàries:
  - augment de la càrrega lectiva (mínim 90 hores per assolir els objectius terminals actuals)
  - establir prioritats de continguts i objectius
  - revisió dels objectius terminals i continguts, tenint en compte la gestió que les petites empreses del nostre entorn realitzen (bàsicament el procés de creació d'empresa tutelat, documentació mercantil i activitat comercial)
  - supressió del contingut “Recursos humans” (ja tractat en el crèdit de FOL)

- 4- S'hauria de considerar la necessitat d'**impartir** determinats **crèdits** de l'àrea en cicles formatius de grau mitjà o superior **on actualment no hi consten**, valorant les necessitats del mercat laboral segons la família professional i el perfil de cada cicle. Exemple: crèdit AGCE (Administració, gestió i comercialització en la petita empresa) en el cfm Educació Infantil o en el cfm Administració de Sistemes Informàtics.

- 5- S'hauria d'**estudiar** els continguts i objectius terminals dels **crèdits** de **L'Àrea de FOL** en **relació** amb els **crèdits** dels diferents **cicles formatius** on s'imparteixen, cal evitar continguts repetitius i/o suplint mancances. Exemple: en el cfm Gestió Administrativa no es preveu un crèdit de seguretat i salut laboral específica segons el perfil de lloc de treball a ocupar i en canvi part dels continguts de FOL (Legislació i relacions laborals) i els de Gestió de Personal són coincidents.

- 6- Destacar la **importància** del **crèdit RET (Relacions en l'equip de treball)** en els cfm i **RAT (Relacions en l'àmbit de treball)** en els cfm pel que fa a la formació dels futurs treballadors en **capacitats clau** molt apreciades i demandades en l'àmbit laboral, com poden ser la **capacitat d'iniciativa, de treballar en equip** o tenir **habilitats de negociació** entre altres. S'ha de **seguir en la línia de continuar impartint** en la formació professional reglada, un **crèdit amb identitat pròpia** que tracti continguts d'habilitats socials vitals en la vida professional dels futurs treballadors (on serà imprescindible l'adaptació a les circumstàncies sempre dinàmiques del món de l'empresa). No hem d'oblidar que les esmentades capacitats han de ser treballades també en la resta de crèdits dels cicles formatius, ja que es tracta d'actituds que requereixen un tractament transversal i necessiten de més temps que el requerit per una competència professional per ser incorporades com actituds pròpies per part de l'alumnat.

- 7- Hom considera molt positiva l'**oferta obligatòria** en els centres del crèdit optatiu d'**Estada a l'empresa** en el **batxillerat**, en **coordinació** amb el crèdit optatiu **Formació Laboral**.

L'experiència d'anteriors cursos ha estat molt beneficiosa per l'orientació acadèmica i professional de l'alumnat.

El professorat de FOL, sempre que fos present en un centre, hauria de tenir atribució docent en el crèdit Estada a l'empresa, tenint en compte que actualment en té en el crèdit de Formació Laboral.

En el mateix sentit s'hauria d'insistir en l'**oferta del crèdit variable Entrada al món del treball** a l'**ESO** o altres crèdits variables de caire econòmic o empresarial, que permetin a l'alumne en finalitzar els estudis obligatoris tenir unes eines i coneixements necessaris com a ciutadà i treballador.

ASPECTES ORGANITZATIUS

- 1- Hom considera necessària l'existència d'una **primera plaça de FOL** (o posteriors si s'escau), ocupada per un especialista, en **tots els centres** que imparteixen **cicles formatius** (amb un nombre suficient d'hores, segons la normativa vigent).
- 2- És necessària l'existència del **Departament de FOL** com a departament didàctic amb **independència del nombre de membres**, tenint en compte la complexitat que comporta la coordinació amb els departaments de les diverses famílies professionals, equips docents i la realització de tasques pròpies d'un departament.
Hauria de constar expressament com a departament didàctic en el nou ROC, equiparable a un departament de qualsevol família professional.
- 3- L'Àrea de FOL hauria **d'equiparar-se a una família professional** a nivell normatiu, organitzatiu, didàctic, d'adjudicació de recursos i d'emplaçament físic (aula de FOL). Una classe on s'imparteixin mòduls de FOL hauria d'estar equiparada a una classe on s'imparteixin mòduls de qualsevol família professional a l'hora d'establir normativa sobre desdoblaments (tenint en compte les ratios d'alumnat), això milloraria sensiblement les condicions de treball i la qualitat de l'ensenyament; no com fins aquests moments on la normativa no contempla desdoblaments pels mòduls/crèdits de l'Àrea de FOL.
- 4- L'administració i l'organització dels centres educatius hauria de concretar i **facilitar** la participació del professorat de **FOL** en els **equips docents** dels diversos cicles formatius en el procés organitzatiu dels mateixos (ubicació dels mòduls i/o crèdits en els diferents cursos), en la presa de decisions de la utilització de les **hores de lliure disposició, crèdits de síntesi** i funcionament del curs en general. És important que es tingui en compte l'anteriorment esmentat a l'hora del càlcul de plantilles en els centres docents.

APROFITAMENT DE RECURSOS HUMANS

- 1- S'ha de **valorar i optimitzar** la **participació del professorat de FOL** en els centres, quant a aspectes de seguretat i salut en el treball, i orientació laboral. Tenint en compte que és un professorat que imparteix classes a una varietat de cicles, tracta l'orientació laboral i se n'encarrega de temes

---

de seguretat i salut el seu perfil és força adequat com a **coordinador de Formació Professional, tutor de Formació en Centres de Treball, coordinador de Prevenció de Riscs Laborals o orientador professional** (donada la diversitat d'estudis de formació professional que s'hauran de contemplar). Considerant l'evolució actual de la formació professional cap a una formació professional que integri els 3 sistemes (inicial, ocupacional i contínua), algunes de les funcions del professorat de FOL poden tenir relació amb l'orientació sobre acreditació de competències per accedir a les proves lliures per obtenir un títol de tècnic o en participar en equips d'orientació sobre l'assoliment de competències adquirides pels professionals mitjançant l'aprenentatge no formal.

- 2- Considerem necessari **demanar** que l'organisme competent **certifiqui formació** total o parcial en **prevenció de riscos laborals** nivell intermedi o superior (vist el currículum del sol·licitant) al professorat de FOL. Des de sempre aquest professorat (abans Formació Empresarial) ha vingut desenvolupant tasques d'aquest tipus en els centres, a més de les assignatures de Seguretat i Higiene que impartia en els cursos 2.1 i 2.3 de l'antiga Formació Professional, ara part del crèdit de FOL. El bloc anomenat abans Seguretat i Higiene i actualment Prevenció de Riscs Laborals, ha estat sempre en el temari d'oposicions de l'especialitat. Un fet més a tenir en compte és l'expedició per part del centre educatiu del certificat de nivell bàsic en prevenció de riscos laborals als alumnes que finalitzen un cicle formatiu, pel fet de cursar FOL i un crèdit específic de seguretat i salut laboral de la seva especialitat.
- 3- S'ha de considerar la **competència** del professorat de FOL en la **formació professional inicial, ocupacional o contínua** pel que fa a continguts d'autoocupació, relacions laborals, orientació laboral i prevenció de riscos.
- 4- Veiem necessària la **participació** del **professorat de FOL** en les **comissions de revisió curricular** dels mòduls de política socioeducativa, a nivell del MEC o del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya.

En breu, les observacions fetes en els punts anteriors es fonamenten en dos pilars bàsics:

- La consideració de l'Àrea de FOL com una família professional a tots els efectes.
- Les especials característiques de transversalitat i política socioeducativa dels mòduls que formen part de l'àrea.

Lleida, 9 de setembre de 2004.